

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АЕРОКОСМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. М.С. ЖУКОВСЬКОГО «ХАРКІВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»
БЕЛГОРОДСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РОСІЯ)

МАТЕРІАЛИ

*XIV Міжнародної
науково-практичної конференції
«ЛЮДИНА, КУЛЬТУРА, ТЕХНІКА
В НОВОМУ ТИСЯЧОЛІТТІ»*

25-26 квітня 2013 року

Національний аерокосмічний університет
ім. М.С. Жуковського «ХАІ»

Випускники технічних спеціальностей повинні уміти майстерно володіти мовою в усіх сферах ділового спілкування, будь-то переговори на міжнародному рівні, укладання угод, договорів, телефонні розмови чи звичайна «паперова» робота, як складання звітів, написання службових записок та ін.

Студенти вищої школи в процесі вивчення цього курсу передусім повинні удосконалювати свої вміння та навички як майбутні висококваліфіковані фахівці. Під удосконаленням ми розуміємо три напрями: термінологічний, що передбачає знання студентом спеціальної фахової мови; вербальний, тобто вміння чітко й лаконічно, логічно висловлювати свої думки в різних ситуаціях; етикетний – означає дотримуватися правильної поведінки в різноманітному середовищі, суспільстві. Останній включає в себе й мовленнєвий етикет, тобто використання національних специфічних стійких формул спілкування, прийнятих суспільством для встановлення контакту.

У той же час потрібно зауважити, що майбутній фахівець не повинен бути вузьконаправленим, знати тільки термінологію свого фаху. Випускник вищої школи може зайняти високі посади, пов'язані з управлінською діяльністю, а для цього під час вивчення цього курсу потрібно звертати увагу й на виховання позитивних, моральних, духовних основ.

Одним із шляхів реалізації цього завдання, на нашу думку, може бути добирання текстів на практичному занятті не тільки фахових, а й таких, що несуть загальнолюдські ідеали, цінності. Крім цього, студентам можна давати завдання самостійно підібрати тексти, що впливають на формування моральності.

Отже, як бачимо, на сучасному етапі розвитку вищої школи курс «Українська мова за професійним спрямуванням» зберігає свою вагомую роль у всебічному розвитку студента.

Чумакова Г. А.

Національна металургійна академія України

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ФАХОВОГО МОВЛЕННЯ ЯК ПРОФЕСІЙНИЙ ПРІОРИТЕТ ФАХІВЦЯ

Викладання української мови за професійним спрямуванням у вищих навчальних закладах має на меті підвищити загальну і фахову мовну культуру майбутніх спеціалістів, які повинні вільно користуватися державною мовою в усіх сферах й особливо професійній і офіційно-діловій. Уміння спілкуватися мовою професії сприяє швидкому засвоєнню спеціальних дисциплін, підвищує ефективність праці, допомагає орієнтуватися в професійній діяльності та ділових контактах.

Новий підхід до мовної підготовки свідчить, що студентам технічних навчальних закладів, крім засвоєння норм літературної мови та опанування офіційно-ділового стилю, необхідно ґрунтовно оволодіти уміннями та навичками опрацювання науково-навчальної літератури, нормативної та патентної документації, оформлення бібліографічного опису, правильності використання термінів у контексті тощо. Тому першорядного значення на практичних заняттях набуває комплексна робота з текстом: здійснення структурно-семантичного аналізу (виділення компонентів тексту і засобів їхнього зв'язку, побудова рівневої моделі), відтворення основного змісту (складання плану, тез, конспекту, реферування, анотування, рецензування), засвоєння мовних явищ з погляду їх функціонування у зв'язному тексті.

Текст на заняттях з української мови постає як основа для навчання всіх видів мовленнєвої діяльності. Необхідно повторити зі студентами відомості про текст,

його визначальні риси (тематичну цілісність, зв'язність і завершеність викладу), способи і засоби міжфразових зв'язків, закріпити вміння давати заголовки, визначати тему, ідею, основну думку, стиль, встановлювати смислову ієрархію в межах мікротем та підтем. Важливою передумовою успішної навчальної і подальшої професійної діяльності та культури професійного мовлення є оволодіння вміннями та навичками анотування, реферування, укладання нумерованих лінійних, індексних та комбінованих рубрик, введення в текст таблиць та ілюстрацій, оформлення цитат та посилань на одиниці композиції (томи, частини, розділи тощо) та нетекстові частини (таблиці, формули, ілюстрації), приміток, бібліографічних описів. Невід'ємною складовою в навчанні майбутніх фахівців є оволодіння не тільки загальнолітературною мовою, а й термінологією свого фаху, правильним використанням термінів, що неможливе без вміння користуватися статтями термінологічних словників та стандартів, але точність уживання термінів досягається тільки через контекст.

Широкі можливості та високу ефективність для засвоєння та перевірки знань студентів мають вправи на редагування текстів, у яких необхідно знайти і виправити помилки не тільки в порушенні різних типів мовних норм, але й у композиції та оформленні реквізитів тексту документа.

Практична необхідність засвоєння рідної мови краще усвідомлюється студентами, якщо на занятті конкретний мовний матеріал розглядається з погляду цілей і можливостей мовленнєвого спілкування. Тому нетрадиційні методи, творчий підхід викладача-філолога в поєднанні з досвідом викладачів спеціальних кафедр дозволить підняти на належний рівень професійну підготовку майбутніх фахівців.